

Framst. 39/1972.

73 med anledning av Ålands landskapsstyrelses framställning till Ålands landsting med förslag till ordinarie inkomst- och utgiftsstat för landskapet Åland under år 1973.

Med anledning av nämnda framställning, varöver landstinget inbegärt utskottets betänkande, får utskottet, som i ärendet hört landstingets talman Folke Woivalin, lantrådet Alarik Häggblom, äldre landskapssekreteraren Jan-Erik Lindfors, landskapskamreraren Henrik Gustafsson, t.f. yngre landskapssekreteraren Lars Ingmar Johansson, landskapsagronomen Tor Mattsson, landskapsförstmästaren Bertel Lindroos, landskapsarkeologen Stig Dreijer, vägingenjören Anders Lindholm, lagutskottets ordförande Erik Rask, fiskeriintendenten Karl Storå, polismästaren Gunnar Jansson, överkonstapeln Gunnar Häggblom, chef-läkaren Peter Wahlberg, trafikinspektören Ulf Lillie, rektorn för Ålands yrkesskola Justus Harberg, Gunnar Lemqvist, ombudsmannen vid Ålands Redarförening, rektorn för Ålands lantmannaskola Rolf Carlsson, ombudsmannen för Ålands företagarförening Ludvig Nordberg, ordföranden för Ålands lärarförening, Ragnar Erlandsson och ingenjören Johnny Lönngren, anföra följande:

Utskottet har i anslutning till framställningen behandlat följande finansmotioner:

1. Ltm Olof Lindströms m.fl. finansmotion om höjning av anslaget i 6 Ht.III:4 i 1973 års ordinarie årsstat med 10.000 mark för inköp av havslaxöringsyngel. (Mot.nr 5/1972-73);
2. Ltm Olof M. Janssons m.fl. finansmotion om att av anslaget under 10 Ht.V:1 i 1973 års ordinarie årsstat reserveras 20.000 mark för förbättring av vissa vägsträckor i Hammarland, (Mot.nr 6/1972-73);
3. Ltm Erik Lundqvists m.fl. finansmotion om upptagande av ett anslag om 11.000 mark under 10 Ht.VI:4 i 1973 års ordinarie årsstat för inköp av trafikradar, (Mot.nr 8/1972-73);
4. Ltm Karl Sundbloms finansmotion om höjning med 80.000 mark av anslaget i 1973 års ordinarie årsstat för byggande och förbättring av kommunala vägar, (Mot.nr 9/1972-73);
5. Ltm Karl Sundbloms finansmotion om höjning med 40.000 mark av anslaget i 1973 års ordinarie årsstat för underhåll av kommunala vägar, (Mot.nr 10/1972-73);
6. Ltm Erik Lundqvists m.fl. finansmotion om höjning av anslaget under 5 Ht.VI:21 i 1973 års ordinarie årsstat med 10.000 mark för anordnande av kurser för oljeeldningsinstallatörer, (Mot.nr 11/1972-73);
7. Ltm Göran Bengtz' m.fl. finansmotion om höjning av anslaget under 6 Ht.I:8 i 1973 års ordinarie årsstat med 20.000 mark för att ytterligare främja svin- och fåraveln samt minknäringen, (Mot.nr 12/1972-73);

8. Ltm Viktor Arvidssons finansmotion om höjning av anslaget under 2 Ht.I:2 i 1973 års ordinarie årsstat för att möjliggöra månadslön för landskapsstyrelseledamöterna, (Mot.nr 13/1972-73);

9. Ltm Göran Fagerlunds m.fl. finansmotion om höjning av anslaget under 10 Ht.VI:1 och 2 i 1973 års ordinarie årsstat med 12.220 mark för inköp av trafikradar, (Mot.nr 14/1972-73);

10. Ltm Elmer Janssons finansmotion om upptagande av ett anslag om 100.000 mark i 1973 års ordinarie årsstat för projektering och påbörjande av byggnadsarbetena på en landningsbana i Kumlinge, (Mot.nr 15/1972-73); samt

11. Ltm Elmer Janssons finansmotion om upptagande av ett anslag om 50.000 mark i 10 Ht.V i 1973 års ordinarie årsstat för förberedande åtgärder angående anskaffande av en ny landsvägsfärja, (Mot.nr 16/1972-73).

Motionerna beröres närmare i detaljmotiveringen.

Utskottet har företagit resor till Långnäs hamn, Kastelholms och Bonarsunds fornnminnesområden, den s.k. Järsövägen samt till Eckerö och Geta.

I anslutning till framställningen har utskottet även behandlat landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med tillägg till ifrågavarande framställning.

Utskottet har inhämtat kulturutskottets yttrande över i budgetförslaget upptagna anslag för kulturella ändamål. Utskottets yttrande fogas till betänkandet som bilaga.

x x x

Skärgårdssektionens betänkande.

Landskapsstyrelsen har i den allmänna motiveringen till framställningen påpekat att skärgårdssektionens betänkande (Bet. III) icke ännu upptagits till behandling i landskapsstyrelsen, enär bl.a. inbegärda utlåtanden från samtliga remissinstanser icke förelåg vid beredning av budgetförslaget. Trots detta har landskapsstyrelsen tagit hänsyn till betänkandet genom att inrikta vissa anslag på lösandet av speciella skärgårdsproblem.

På grund av att landskapsstyrelsen icke slutbehandlat betänkandet har icke heller utskottet tagit ställning till de konkreta förslag betänkandet innehåller. Utskottet anser att vissa frågor i betänkandet borde avgöras i brådskande ordning särskilt som full enighet råder om på vilket sätt dessa frågor skall lösas. En sådan fråga är bl.a. projekteringen av en ny landsvägsfärja för trafiken i nordöstra skärgården liksom även satsningen på att utöka möjligheterna till legotillverkning.

Utskottet förväntar sig att landskapsstyrelsen i en tilläggsbudget under vårsessionen skall framlägga ytterligare förslag till åtgärder för att främja skärgården och därmed förverkliga en del av den målsättning landstinget fastslog under våren 1972.

En viktig faktor i utvecklingsprogrammet för skärgården utgör den plan för utvecklingen av skärgårdstrafiken som landstinget efterlyst. Enligt vad utskottet nu erfarit skulle den i slutlig utformning kunna föreläggas landstinget för fastställelse under höstsessionen 1973. Det är enligt utskottets uppfattning av betydelse att trafikplanen åtföljes av ungefärlig kostnadsberäkning av olika projekt så att landstinget samtidigt kan ta ställning till eventuell resursfördelning och möjligheter att för detta ändamål anlita andra utvägar att skaffa fram resurser.

Principbudgeten.

Till framställningen har på nytt fogats en principbudget för perioden 1973-78. Förslaget kan närmast betraktas som en skiss till en 5-årig investeringsplan. Enligt vad som kamreraren uppgivit skall landskapsstyrelsen giva utvecklingsplaneraren i uppdrag att utarbeta en fastare långtidsbudget för landskapet. För att denna uppgift skall kunna leda till tillfredsställande resultat bör förslaget dock utarbetas under ledning av finanschefen och i nära samarbete med övriga avdelningschefer.

Finansutskottet önskar ytterligare understryka vad landstinget tidigare framhållit angående en dylik plan och vill därutöver tillägga att långtidsplanen utöver de fem första åren dessutom borde kompletteras med en resursfördelningsplan för en längre tidsperiod. På detta sätt kunde landstinget taga ställning till om en resursförstärkning blir nödvändig för att förverkliga någon för landskapet särskilt väsentlig målsättning.

Avlöningsfrågor.

Mariehammns stad har under ett antal år utan framgång arbetat för att staden skulle uppflyttas en dyrortsklass. Då staden nu trots avslag på sin framställning planerar att gå in för att utbetala löner enligt en högre dyrortsklass än vad som utgår till landskapets tjänstemän, kommer detta att medföra att de sistnämnda tjänstemännen hamnar i ett sämre läge.

Då det faktamaterial som ligger till grund för stadens framställningar otvivelaktigt visar att staden har grund för sina ansträngningar, anser utskottet att landskapsstyrelsen borde ingripa och medverka till att rättelse fås till stånd.

Angående den nya ämbetsverkslagens inverkan på budgetbehandlingen redogöres närmare nedan under 2 Ht.I:1,

Utbildning.

Utskottet har i samband med denna budget ägnat uppmärksamhet åt vissa utbildningsfrågor. Därvid har utskottet bland annat tagit del av de preliminära planerna för en revision av sjöbefälsutbildningen i riket. Enligt utskottets mening bör landskapsstyrelsen följa med ärendets fortsatta behandling och i god tid vidtaga sådana åtgärder att möjligheterna för åländska ungdomar att i landskapet utbilda sig till sjöbefäl bibehålls. Utbildningen på Åland bör leda till samma kompetens som i riket.

I riket har under senare år en tendens att skärpa kraven för inträde till olika högskolor och även yrkesutbildande läroanstalter alltmer börjat skönjas. Sålunda erfordras för exempelvis all lärarutbildning numera studentexamen. En av orsakerna härtill är naturligtvis den allt större andelen av studerande med studentexamen bland särskilt den finskspråkiga befolkningen.

Med beaktande av att antalet studenter proportionellt sett är lägst i landskapet Åland kommer en sådan utveckling att leda till brist på kompetent åländsk arbetskraft inom sådana yrkesområden, för vilken utbildningen kräver studentexamen. Enligt utskottets mening bör landskapsstyrelsen så snart som möjligt ägna denna vittgående fråga uppmärksamhet.

Detaljmotivering.

INKOMSTER.

3 Avd.I:1. Stadens andel i kostnaderna för polisinrättningen.

Utskottet har beaktat landskapsstyrelsens förslag till förhöjning i tillägget till framställningen (39/1972 Tilllägg).

4 Avd.I:4. Kommunernas andel i kostnaderna för skolförvaltningen.

Se motiveringen under föregående inkomstmoment.

6 Avd.I:1. Statsanslag för skattefinansiell utjämning:

a) Förskott för år 1973

På grund av att utskottet föreslagit vissa ändringar av budgetförslagets utgifter, vilka ändringar totalt sett innebär en sänkning av slutsumman, föreslås att budgetförslaget balanseras med en motsvarande sänkning av anslaget för skattefinansiell utjämning.

UTGIFTER.

1 Ht.I:2.

Avlöningar (f).

I överensstämmelse med den nya arbetsordningen för Ålands landsting (19/72) föreslås anslag för inrättandet av en landstingssekreterartjänst på heltid enligt löneklass B 1. Med beaktande av att landstingsarbetet under senare år utökats samt att såväl självstyrelsepolitiska nämnden som finansutskottet enligt den nya landstingsordningen även kan sammanträda mellan de olika sessionerna samt då sekreteraren enligt förslaget till instruktion dessutom skall fungera som revisorernas sekreterare, har utskottet funnit att arbetsuppgifterna är tillräckliga för ett heltidsarbete. Sekreteraren bör också fungera som talmannens sekreterare och biträda honom med olika utredningsuppgifter icke minst då det gäller dennes deltagande i NR:s arbete.

Med beaktande av att arbetsuppgifterna sålunda är skiftande och synnerligen krävande, anser utskottet att för uppgiften erfordras kvalificerad arbetskraft. Därtill kommer att avlöningsnivån för sekreterare vid riksdagen är en helt annan än vad nu föreslagits. Sålunda finns en generalsekreterare i B 8, sekreterare i B 6 och yngre sekreterare i B 3.

Utskottet anser att landstingets sekreterare närmast borde vara jämförbar med en yngre sekreterare vid riksdagen och föreslår därför att lön bör utgå enligt löneklass B 3. Samtidigt förutsätter utskottet att tjänsteinnehavaren skall ägna sig enbart åt tjänsten och därmed sammanhängande arbetsuppgifter.

2 Ht.I:1.

Avlöningar (f).

Vid behandlingen av den bilagda tjänsteförteckningen har utskottet funnit att denna till vissa delar är anhängig av den slutliga utformningen av landskapslagen om landskapet Ålands centrala ämbetsverk. På den grund har utskottet i detta skede icke tagit ställning varken till de nya tjänsterna eller de ombildningar av tjänster som är en direkt följd av den nya ämbetsverkslagen. Utan att föreslå ändring av anslagets storlek förutsätter utskottet därför att landskapsstyrelsen icke besätter de nya tjänster, som

tillkommer genom ämbetsverkslagen, förrän lagen utfärdats och att ombildningar av tjänster såväl vad gäller benämning som arbetsuppgifter, icke heller sker, förrän landstinget tagit ställning till dessa förändringar, antingen genom att därom stadga i ämbetsverkslagen eller genom antagande av en tilläggsbudget under vårsessionen. Ett undantag skulle dock utgöra de ombildningar av renskriverske-, kanslibiträdes- och andra motsvarande tjänster till kanslisttjänster i den mån innehavarna av dessa icke får en ändrad ställning genom tillkomsten av ämbetsverkslagen.

2 Ht.I:2.

Ledamöternas i landskapsstyrelsen arvoden, dagtraktamenten och resor (f).

Ltm Viktor Arvidssons finansmotion (Mot.nr 13/1972-73).

På grund av landskapsstyrelseledamöternas ökade arbetsbörda och det vidgade ansvaret som följer bl.a. genom införande av enskild föredragning har utskottet i princip ställt sig positivt till ltm Viktor Arvidssons förslag om månadslön för dessa förtroendemän. Problematiken i denna fråga är dock av sådan vidd att utskottet icke haft möjlighet att i samband med denna budgetbehandling taga ställning till principerna för en dylik avlöning. Utskottet förutsätter dock att landskapsstyrelsen utreder frågan och framlägger förslag i ärendet eventuellt i form av en landskapslag.

3 Ht.I:1.

Avlöningar (f).

Utskottet har infört nödiga anslag för inrättande av en extraordinarie tjänst som kommissarie i löneklass A 23 i enlighet med landskapsstyrelsens framställning med förslag till tillägg till föreliggande framställning.

4 Ht.I:1.

Avlöningar (f).

Landskapsstyrelsen föreslår inrättandet av en ordinarie överläkartjänst för barnsjukvården vid centralsjukhuset. Behovet av en dylik specialistvård i landskapet är uppenbart och förslaget som sådant kan därför omfattas av utskottet. Emellertid skulle denna överläkartjänst enligt budgetförslaget placeras i löneklass B 1 medan övriga överläkartjänster är hänfödda till B 2. Utskottet anser att de omständigheter som tidigare motiverat en löneför-

höjning för de övriga överläkartjänsterna vid sjukhuset fortfarande äger sin giltighet även beträffande denna nya överläkartjänst. På grund härav anmodar utskottet landskapsstyrelsen att överväga om icke tjänsten skulle placeras i löneklass B 2. En ledamot (Lundqvist) anser att lönen bör utgå enligt löneklass B 1.

5 Ht.I:1.

Avlöningar (f).

Förslaget om inrättandet av avdelningssekreterartjänst föreslås bli beroende av utformningen av ämbetsverkslagen på sätt därom närmare angives i detaljmotiveringen under 2 Ht.I:1.

5 Ht.I:14.

Kostnaderna för skolplaneringsnämnden.

Landskapsstyrelsen har föreslagit att skolplaneringsnämnden efter skolreformens genomförande skulle verka som ett sakkunnigorgan. Utskottet ifrågasätter dock nödvändigheten av ett dylikt sakkunnigorgan efter det att grundskolan införts i samtliga kommuner och den kommunala skolförvaltningen blivit utbyggd. Ett kvarhållande av nämnden därefter kan leda till överorganisation inom skolförvaltningen.

5 Ht.VI:1.

Avlöningar (f).

Kulturutskottet har i sitt utlåtande framhållit att det icke funnits tillräckliga motiv för en förhöjning av rektorns lön med mer än två löneklasser och att den av landskapsstyrelsen föreslagna förhöjningen skulle innebära en lönejustering av 11 löneklasser.

Förslaget har troligen missuppfattats av kulturutskottet särskilt som det går ut på inrättandet av en helt ny rektorstjänst. Ålderstillägg motsvarar enligt nuvarande lönesystem icke längre en löneklass, utan beräknas enligt vissa procentsatser.

Motsvarande nya rektorstjänster i riket har motiverats med att yrkesutbildningen efter grundskolans genomförande måste helt omläggas. Bland annat skulle nivåundervisning i vissa ämnen införas även i yrkesskolorna.

Tjänsten motiveras även av att den undervisning som meddelas av den yrkeslärare, som valts till rektor, blir splittrad och att de administrativa uppgifterna ökat alltmer under senare år. Emedan rektorn utöver sin undervisningsskyldighet normalt haft övertimmar, skulle den nya tjänsten icke innebära någon större löneförhöjning i praktiken.

Med beaktande härav omfattar utskottet landskapsstyrelsens förslag men förutsätter att landskapslagen om yrkesundervisning undergår nödig ändring, innan tjänsten inrättas, och att densamma besättes med iakttagande av gällande formaliteter.

5 Ht.VI:21. Omskolningskurser (f).

Erik Lundqvists m.fl. finansmotion (Mot.nr 11/1972-73).

Anslaget för omskolningskurser har icke utnyttjats under år 1972 på grund av det rådande sysselsättningsläget, varför anslaget nu sänkts med 300.000 mark.

I skärgården och i vissa randområden av fasta Åland råder otvivelaktigt en undersysselsättning ofta i form av dold arbetslöshet. Det vore därför av stor betydelse om omskolningskurser kunde koncentreras till dessa områden i högre grad än tidigare.

Enligt vad utskottet erfarit har Ålands yrkesskola redan vidtagit förberedande åtgärder för att få till stånd fortbildning av åländska oljeeldningsinstallatörer. Nödiga anslag för ändamålet finns redan observerat, varför någon förhöjning icke är av behovet.

5 Ht.VIII:7. Direktionsarvoden och resor.

Momentet föreslås utgå enär anslag för detta ändamål redan ingår i 5 Ht.VIII:1, Avlöningar.

5 Ht.XII. Ålands Museum.

Utskottet omfattar kulturutskottets uttalande rörande de nya tjänsterna vid fornminnesavdelningen. Nya uppgifter inom denna förvaltningsgren motiverar naturligtvis en utökning av personalstyrkan men det kan dock ifrågasättas huruvida en sådan utökning skulle ske genom inrättande av nya tjänster.

Utskottet föreslår därför att byggmästaren vid Kastelholms fornminnesområde fortfarande skulle vara anställd i arbetsavtalsförhållande dock med samma löneförmåner som innehavare av motsvarande tjänster.

Övriga nu föreslagna tjänster inom museet är beroende av ämbetsverkslagen. Även i dessa fall skulle landskapsstyrelsen dock vara berättigad att anställa nödig arbetskraft i arbetsavtalsförhållande intill dess ämbetsverkslagen träder i kraft.

5 Ht.XII:15. Bomarsunds fornminnesområde (Rubriken ändrad. Numreringen av efterföljande moment ändrad.)

Med beaktande av att för enskilda fornminnesmärken, såsom Bomarsunds fästningsruiner icke borde anställas särskild personal utan i stället borde medel anslås för projektet som sådant, har utskottet ansett det mer ändamålsenligt att sammanföra anslaget under 5 Ht.XII: 15-18 till ett enda moment, kallat "Bomarsunds fornminnesområde". För vissa arbetsuppgifter anställd arbetskraft vid området skulle genom ett sådant förfarande efter behov kunna överflyttas till andra arbetsuppgifter exempelvis vid Kastelholms fornminnesområde. För att landskapsstyrelsen skall kunna genomföra planerade arbetsuppgifter vid Bomarsund föreslås anslaget som sådant oförändrat.

5 Ht.XIV:3. För vetenskap, litteratur och konst samt understöd åt kulturella organisationer.

6) Teaterföreningen i Mariehamn.

Rubricerade förening hade hos kulturstiftelsen anhållit om ett anslag om 3.000 mark för sin verksamhet under år 1973. Med beaktande av föreningens skuldsättning ansåg landskapsstyrelsen det likväl vara skäl att höja anslaget till 8.000 mark. Med beaktande härav anser utskottet det icke vara motiverat att nu ytterligare höja anslaget. Skulle föreningen dock inlämna en ny motiverad anhållan om anslag särskilt för gästande teatergrupper bör det stå landskapsstyrelsen fritt att inkomma med tilläggs-
äskanden.

17) Till landskapsstyrelsens disposition.

Läraryrskommitténs ordförande har som sakkunnig i utskottet särskilt påtalat bristen på lämpliga läroböcker i naturkunskap, geografi och hemkunskap rörande Åland. Den lärobok i samhällskunskap som håller på att färdigställas täcker otvivelaktigt ett behov men detta initiativ borde följas upp av läroböcker i nämnda ämnen.

Med hänsyn till de svårigheter som är förbundna med utgivandet av läroböcker anser utskottet att landskapsstyrelsen borde för ändamålet tillsätta en arbetsgrupp

inom lärarkåren och dessutom erlægga lön till den person, som ges uppdraget att författa läroböckerna under dennes tjänstledighet för åtminstone ett halvt år. De färdigtryckta läroböckerna skulle inköpas av kommunerna på samma sätt som övriga läroböcker, varför de faktiska kostnaderna icke skulle behöva uppgå till större belopp. För detta ändamål föreslås anslaget höjt till 40.000 mark.

Landskapsstyrelsen borde även undersöka möjligheterna att få till stånd en väggharta över Åland för skolbruk. För ändamålet torde lantmäteristyrelsens ekonomiska karta kunna användas i lämplig skala.

5 Ht.XIV:10. För övriga i landskapslagen om studiestöd förutsatta utgifter. (f). (Rubriken ändrad).

Rubriken föreslås ändrad med hänsyn till att i föregående moment upptaget anslag "Studiepenning (f)" även är förutsatt i sagda landskapslag.

6 Ht.I:8. Svin-, får- och fjäderfäskötselns samt pälsdjursuppfödningens främjande.

Ltm Göran Bengtz' m.fl. finansmotion (Mot.nr 12/1972-73).

En förutsättning för att den åländska lantbruksnäringen i dag skall ge god lönsamhet åt jordbrukarna är att dessa i allt högre grad specialiserar sin produktion. Detta gäller även inom husdjursskötseln. Tillkomsten av en ny ladugård vid Jomala gård frigör den gamla ladugården för andra ändamål och landskapsstyrelsen borde härvid undersöka om icke denna kunde användas för

svinavel. Därutöver kunde enskilda jordbrukare med bidrag och rådgivning stödas i samma syfte.

Fårskötseln i landskapet torde ha fått gynnsammare förhållanden genom bland annat i lag fastställt riktpreis på fårkött och genom en omfattande förhöjning av världsmarknadspriset på ull.

Dessa omständigheter motiverar enligt utskottets uppfattning en ökad satsning på såväl svinaveln som fårskötseln icke minst då det gäller rådgivning till jordbrukarna.

Under de senaste åren har lönsamheten för minknäringen i landskapet varit på nedåtgående, främst på grund av priserna på minkskinn. Förhållandena under innevarande år synes vara något bättre.

Med tanke på att minkuppfödningen i andra delar av landet har uppnått en sådan stabilitet att den motstår mellankommande krisar, förefaller det utskottet som om tillräckligt rationell utövning av denna näring icke uppnåtts hos oss. Det vore därför påkallat att verkställa en allsidig utredning om minknäringens framtid i landskapet. I en sådan utredning bör även aktiva minkodlare vara representerade och lägga fram förslag till åtgärder.

Utskottet har sålunda i princip omfattat motionärernas förslag om en satsning från landskapets sida på ifrågasvarande näringar. Vad sedan gäller behovet av utökat anslag har utskottet i detta skede icke kunnat få utrett, men förväntar sig att landskapsstyrelsen, såvida anslaget icke räcker till för föreslagna åtgärder i brådskande ordning framlägger förslag till tilläggsanslag.

6 Ht.III:4. Fiskodlingsverksamhet.

Ltm Olof Lindströms m.fl. finansmotion (Mot.nr 5/1972-73).

Utplantering av bl.a. havslaxöringsyngel har i försöks- syfte pågått i landskapets regi sedan år 1969. Utplanteringen har skett i olika delar av landskapet och erfarenheterna av denna verksamhet har hittills visat sig vara goda. Dessutom har vissa enskilda fiskelag för eget behov inköpt dylika yngel, vilka innan de utplanterats märkts av fiskeritjänstemännen.

Utskottet förutsätter att försöksverksamheten fortsätter men anser att utplanteringen borde koncentreras till sådana vattenområden där fiskevårdande åtgärder även i övrigt vidtagits. En förutsättning borde därvid vara att fiskelag bildats eller att redan bildat fiskelag är aktivt verksamt på ifrågasvarande område. På detta sätt skulle utplanteringen i försökssyfte samtidigt befrämja bildandet av fiskelag.

Med beaktande av det ovan anförda föreslås att anslaget höjs med av motionärerna föreslaget belopp.

6 Ht.IV:1. Avlöningar (f).

I överensstämmelse med vad utskottet anfört om övriga nya tjänster, föreslås att miljövårdssekreterartjänsten icke skulle inrättas, förrän ämbetsverkslagen träder i kraft.

6 Ht.V:1.

Avlöningar (f).

Frågan om inrättandet av nya tjänster inom turistförvaltningen är likaså ansluten till den nya ämbetsverkslagen. I avvaktan på denna skulle således de föreslagna tjänsterna icke inrättas.

Utskottet önskar dock i detta skede särskilt betona vikten av att landskapets turistförvaltning skulle koordinera sin verksamhet med turistnäringens egna organisationer.

Vad sedan gäller utvecklingsarbetet inom turistnäringen borde en särskild turistutvecklingsplan för skärgårdsområdena utarbetas. En sådan uppgift skulle lämpligen kunna anförtros skärgårdssektionen eller något annat organ där skärgårdsbefolkningen har tillräcklig representation.

Beträffande planeringsorganens framtida organisation har landskapsstyrelsen avsett att inkomma med förslag till instundande vårsession. Med nu föreslagna nya tjänster inom detta förvaltningsområde bör därför anstå till dess organisationen är klar.

6 Ht.V:3.

För anlåtande av konsultföretag, för marknadsföring och andra åtgärder, för främjande av näringslivet.

Den industriella verksamheten i skärgårdskommunerna är i huvudsak begränsad dels till sådan produktion, för vilken råvara står att finna i skärgården och dels till s.k. legotillverkning, där arbetskraft kan ställas till större industriers förfogande. Även den sistnämnda sysselsättningsbefrämjande verksamheten har fått en viss spridning men kunde enligt utskottets mening ytterligare utvecklas.

För att ge Ålands företagarförening ekonomiska möjligheter att ägna sig åt att få till stånd dylik verksamhet i ännu högre grad föreslår utskottet att av ifrågasvarande anslag 5.000 mark skulle ställas till företagarföreningens förfogande att mot redovisning närmast användas för kontaktresor till lämpliga industrier.

7 Ht.I:1.

Avlöningar (f).

Se motiveringen under 2 Ht.I:1.

7 Ht.II:2.

Bidrag till kommunalvägar:Ltm K. Sundbloms finansmotioner. (Mot.n:ris 9 och 10/1972-73.)a) För byggande och förbättring (r).

Enligt vad utskottet erfarit skulle bibehållandet av ett årligt anslag på nuvarande nivå täcka kostnaderna för att utbygga nu anhängiggjorda vägprojekt under tre års tid medan förhållandet för något år sedan var betydligt sämre. Då det emellertid kan finnas kommunalvägsprojekt som bör prioriteras före redan anhängiggjorda projekt, anser utskottet att landskapsstyrelsen borde anmoda kommunerna att uppgöra utbyggnadsplaner för kommunalvägarna för en längre tidsperiod. På basen av sådana planer skulle landskapsstyrelsen sedan förelägga landstinget det verkliga behovet av anslag för ifrågavarande ändamål. Utan kännedom om det verkliga behovet anser utskottet det icke finns skäl till en förhöjning och föreslår därför att motionen nr 9/1972-73 skulle förkastas.

b) För underhåll (f).

På grund av att vägunderhållskostnaderna under senare år stigit avsevärt, har ett otillräckligt anslag tvingat kommunerna att nedpruta underhållet av kommunalvägarna rätt avsevärt. En sådan utveckling kan på längre sikt medföra en skadlig nedslitning av kommunalvägarna, vilket särskilt ur trafiksäkerhetssynpunkt bör motverkas. På grund härav har utskottet beslutat omfatta motionen nr 10/1972-73 och föreslår en förhöjning av anslaget för underhåll av kommunala vägar till 185.000 mark.

7 Ht.III:3.

Till anläggning och underhåll av båtbyggare (r).

Enligt vad vägingenjören uppgivit för utskottet skulle föreslaget anslag om 150.000 mark icke vara tillfyllest för grundreparation av både bryggan i Torsholma och färjfastet i Jurmo.

Då utskottet anser att även sistnämnda färjfäste under instundande vinter bör sättas i sådant skick, att rådande viktbegränsning kan slopas, föreslås en förhöjning av anslaget med 50.000 mark, så att 100.000 mark kan användas för vardera projektet. En sådan grundreparation av Jurmo färjfäste är nödvändig för en planerad utvidgning av det i Jurmo belägna fiskförädlingsföretaget.

8 Ht.II:11. Till landskapsstyrelsens disposition för yrkesfrämjande-
åtgärder.

Det anslag om 20.000 mark som landskapsstyrelsen föreslår att skulle ställas till yrkesutbildningsrådets disposition för främjande av yrkesutbildningen är avsett att användas för att utge en ringpärmsbok innehållande information om yrkesutbildning och arbetsmöjligheter i landskapet. Pärmen skulle användas som lärobok i yrkesrådgivning i avgångsklasserna. Därutöver skulle anslaget användas till annonsering och andra åtgärder för att öka ungdomens intresse för yrkesutbildning.

Med tanke på rådande brist på arbetskraft, är det viktigt att genom information locka ungdomen till fortsatt utbildning efter genomgången läropliktsskola. Dessa föreslagna åtgärder har därför omfattats helt av utskottet.

10 Ht.II:2. Ålands centralsjukhus för ny - och återanskaffningar.

I samband med om- och tillbyggnaden av centralsjukhuset drogs nödiga ledningar för ett internt kabel-TV-nät, vilket skulle användas närmast för röntgenbildöverföring mellan röntgenavdelningen samt operationssalar och läkarkanslier. Sjukhusstyrelsen har föreslagit att 18.000 mark nu skulle upptas för inköp av nödiga sändar- och mottagarapparater.

Med beaktande av det totala anslagets storlek kan någon ytterligare förhöjning av detsamma icke motiveras men utskottet anser att, ifall sjukhusstyrelsen kan göra en omfördelning av planerade anskaffningar så att nämnda belopp inryms i anslagets totalbelopp bör inköp av ifrågasvarande TV-apparatur kunna ske.

10 Ht.III:5. Brandskyddsstation. (Momentet utgår).

Efterföljande numrering ändras.

I statsförslaget för år 1973 har utelämnats anslag för uppförande av en motsvarande anläggning i Obbnäs, vilken landskapsstyrelsen hänvisar till i motiveringen till detta anslag.

Dessutom anser utskottet att utredningarna kring projektet borde ytterligare kompletteras, icke minst vad gäller dess eventuellt negativa effekter på miljön.

I utskottet har dessutom väckts förslag om att anläggningen möjligen kunde anslutas till en brandstation,

som skulle betjäna de fastäländska kommunerna. Tillkomsten av nya befolkningscentra i olika landskommuner, liksom även den ökade spridningen av bebyggelsen i Mariehamn skulle enligt utskottets uppfattning motivera en utredning av om icke en brandstation för hela fasta Åland borde anläggas. Ifrågavarande anläggning skulle därvid kunna utgöra ett komplement till en sådan brandstation samtidigt som denna skulle användas av sjöskolorna.

10 Ht.III:8. Jomala gård för uppförande av ny ladugård.

Enligt de preliminära planerna för utnyttjandet av Jomala gård är avsikten att i framtiden använda gården förutom som undervisningsgård även som ett jordbrukscentrum med tyngdpunkten lagd på försöks- och kursverksamhet. Med beaktande av att kreatursskötseln även i framtiden kommer att utgöra en betydande produktionsform för lantbruket är det enligt utskottets mening svårt att lämna ett jordbrukscentrum utan möjligheter att bedriva kreatursskötsel. Utskottet anser därför satsningen på en ny ladugård vara motiverad.

Förutom att ladugården skulle användas som ett undervisningsobjekt borde den dessutom kunna användas för produktion av avelsdjur åt jordbrukarkåren. Härvid har man särskilt beaktat avelsdjur för enbart köttproducerande kreatur. Enligt uppgjorda beräkningar ligger lönsamhetsgränsen för en modern ladugård vid 20 djur och uppåt. För den skull har det även varit nödvändigt att planera ladugården i den föreslagna storleksordningen.

Förutom nämnda synpunkter på projektet som sådant talar den allmänna utvecklingen inom lantbruket för satsning på kreatursskötseln. Härvid bör Jomala gård vara vägröjare på samma sätt som gäller andra specialområden inom jordbruket.

10 Ht.IV:7. Lantbruksavdelningen för anskaffning av radiotelefoner.

Utskottet omfattar förslaget om inköp av radiotelefoner till lantbruksavdelningen men anser att i första hand trädgårdskonsulenten för skärgården och fiskerinstruktören behöver få tillgång till radiotelefon.

10 Ht.V:1.

Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten (r).

Enligt vad som framgår av motiveringen skulle landskapsstyrelsen under år 1973 uppgöra preliminära skissritningar och anskaffa nödiga tillstånd för det s.k. Vårdöprojektet. Förutom detta bör en vägplan slutligt fastställas under detta år samt i 1974 års budget upptagas minst 1 miljon mark för igångsättningen av projektet.

Ltm Olof M. Janssons m.fl. finansmotion. (Mot.nr 6/1972-73).

Enligt vad vägingenjören uppgivit i utskottet har en genomförd trafikräkning i Hammarland utvisat att antalet fordon som viker av vid Östanträsk vägskaï icke är betydande och att infarten till denna väg från Kattby är mer belastad. Utskottet har inhämtat vidare att ifrågavarande vägsträcka Östanträsk-Mellantorp kommer att förbättras i samband med det normala underhållsarbetet. På grund härav har utskottet icke funnit skäl att föreslå förhöjning av anslaget men emotser att nämnda underhållsarbeten vidtager inom närmaste framtiden.

Elmer Janssons finansmotion (Mot.nr 15/1972-73).

I motiveringen till ifrågavarande anslag framhåller landskapsstyrelsen att dispositionsmedlen även föreslås få bli nyttjade för undersökning och eventuell planering av landningsbana i Kumlinge. Kostnaderna för projekteringen finns således redan beaktade i budgetförslaget, varför ytterligare medel icke är av nöden. Utskottet föreslår därför att motionen skulle förkastas.

Starka skäl talar för att ett mindre flygfält anläggas i Kumlinge. Särskilt ambulansberedskapen inom hela skärgårdsområdet skulle därigenom förbättras betydligt. Likaså skulle därmed ytterligare en grundförutsättning skapas för en utvecklad turism i skärgården, varvid särskilt den säsongförlängande fisketurismen skulle få goda möjligheter att utvecklas.

Även om någon förhöjning av anslaget icke föreslås, förutsätter utskottet sålunda att landskapsstyrelsen under året låter genomföra nödiga undersökningar och kostnadsberäkningar av projektet.

10 Ht.V:6.

Projektering av ny landsvägsfärja (r).
(Momentet nytt).

Elmer Janssons finansmotion (Mot.nr 16/1972-73).

I den allmänna motiveringen till föreliggande budget har landskapsstyrelsen utlovat en utförlig plan för skärgårdskommunikationernas utbyggnad, något som landstinget också efterlyst. Landskapsstyrelsen tillägger dock att uppgörandet av en dylik plan icke bör hindra de förbättringar som kan realiseras med tillbudsstående resurser utan att samtidigt omöjliggöra alternativa lösningar.

Anskaffande av en landsvägsfärja till nordöstra skärgården utgör ett förslag till förbättring av skärgårdstrafiken som under remissomgången av u-bet. III genomgående erhållit understöd bl.a. av skärgårdssektionen, skärgårdsnämnden och berörda kommuner. Därtill kommer att denna färja icke skulle omöjliggöra alternativa lösningar och dessutom indirekt kunna medverka till en förbättring av färjtrafiken i hela skärgården.

Med beaktande härav och då den sammanlagda tiden för projektering och byggande av en landsvägsfärja uppgår till minst tre år, har utskottet funnit tillräckliga skäl för att projekteringen av en landsvägsfärja av Grisslan-typ omedelbart skulle igångsättas och föreslår att för detta ändamål under ett nytt mom., 10 Ht.V:6 skulle upptas ett anslag om 50.000 mark.

10 Ht.VI.

Polisväsendet.

Erik Lundqvists m.fl. finansmotion (Mot.nr 8/1972-73).

Göran Fagerlunds m.fl. finansmotion (Mot.nr 14/1972-73).

Anskaffningen av en trafikradar till landskapet skulle otvivelaktigt vara till gagn för trafiksäkerheten särskilt då frågan om en permanent hastighetsbegränsning är under beredning. Enligt vad utskottet dock har erfarit skulle en ändamålsenlig användning av en dylik radar vara beroende av en fast installering i en bil. Detta förutsätter att med radaranläggningen skulle följa inköp av en bil. Men också den organisatoriska sidan av ärendet är något oklar särskilt som det rörliga poliskommandot under år 1972 på grund av brist på personal icke var i verksamhet. Enligt utskottets uppfattning borde utredningen om den framtida polisorganisationen påskyndas, varvid speciellt

frågan om ett permanent rörligt kommando borde utredas.

Utskottet föreslår därför att landstinget uppmanar landskapsstyrelsen att i först kommande tilläggsbudget inkomma med en utredning angående användningen av en trafikradar och om så befinnes ändamålsenligt föreslå nödiga anslag för inköp av en dylik anläggning.

Med hänvisning till det anförda får utskottet värdsamt föreslå

att Landstinget måtte antaga landskapsstyrelsens förslag till ordinarie inkomst- och utgiftsstat för landskapet Åland under år 1973 med följande ändringar och tillägg samt bemyndiga landskapsstyrelsen att upptaga för budgetens förverkligande erforderliga lån.

I N K O M S T E R.

landskapsstyrel-	finansutskot-
sens förslag	tets förslag

3 Avdelningen.

=====

I. Inkomster av blandad natur.

Polisinrättningen i Mariehamn.

1. Stadens andel i kostnaderna för

polisinrättningen	360.000	<u>367.606</u>
-------------------	---------	----------------

Summa I kap. 1.710.720	<u>1.718.326</u>	
------------------------	------------------	--

4 Avdelningen.

=====

I. Ersättningar av kommuner m.fl. för av landskapet förskottsvis erlagda kostnader.

4. Kommunernas andel i kostnaderna

för skolförvaltningen	-	<u>15.211</u>
-----------------------	---	---------------

Summa I kap. 131.000	<u>146.211</u>	
----------------------	----------------	--

Summa 4 Avd. 131.000	<u>146.211</u>	
----------------------	----------------	--

6 Avdelningen.

=====

Avräknings- och ränteinkomster samt lån.

landskapsstyrel- finansutskot-
sens förslag tets förslag

I. Finansieringsinkomster.

1. Statsanslag för skattefinansiell ut-
jämning.

a) Förskott för 1973 50.764.901 50.486.977

Summa I kap. 54.094.901 53.816.977

Summa 6 Avd. 54.094.901 53.816.977

Summa inkomster mk 61.977.621 61.722.514

U T G I F T E R

1 Huvudtiteln. Landstinget.

I. Allmänna landstingskostnader.

2. Avlöningar: (förslagsanslag)

grundlöner 55.175 60.251

77.526 82.602

Summa I kap. 641.026 646.102

Summa 1 Huvudtiteln 641.026 646.102

3 Huvudtiteln. Polisväsendet.

I. Polisinrättningen i Marieharn.

1. Avlöningar: (förslagsanslag)

årsarvoden 120.057 138.188

dyrortstillägg 15.100 15.706

kriminal- och ordningspolis-
tillägg 22.540 24.620

lönejustering 79.000 81.000

Summa I kap. 1.077.791 1.100.608

Summa 3 Huvudtiteln 1.893.582 1.916.399

landskapsstyrel- finansutskot-
sens förslag tets förslag

5 Huvudtiteln. Undervisnings-

och bildningsväsendet.

VIII. Ålands lantmannaskola.

7. Direktionsarvoden och resor (utgår) 2.000

Momenten 7-13 likasom 8-14 i framställningen.

Summa VIII kap. 106.181 104.181

XII Fornminnesvården.

Övriga anslag.

(Bomarsunds fornminnesområde)

15. Bomarsunds fornminnesområde (83.800) 83.800

Momenten 16-19 likasom 19-22 i framställningen.

XIV Särskilda anslag.

3. För vetenskap, litteratur och konst

samt understöd åt kulturella orga-

nisationer

155.000

174.000

10. För övriga i landskapslagen om studie-
stöd förutsatta utgifter (förslags-
anslag)

Summa XIV kap. 884.150 903.150

Summa 5 Huvudtiteln 12.518.305 12.535.305

6 Huvudtiteln. Näringarnas främjande.

III. Fisket.

4. Fiskodlingsverksamhet

37.450

47.450

Summa III kap. 881.575 891.575

Summa 6 Huvudtiteln 4.621.972 4.631.972

landskapsstyrel-
sens förslag

finansutskot-
tets förslag

7 Huvudtiteln. Kommunikations-

väsendet.

II. Vaghållningen.

2. Bidrag till kommunalvägar:

b) för underhåll (förslagsanslag) 145.000 185.000

365.000 405.000

Summa II kap. 7.118.000 7.158.000

III. Skärgårdskommunikationerna.

3. Till anläggning och underhåll av
båtbryggor (reservationsanslag)

150.000 200.000

Summa III kap. 790.000 840.000

Summa 7 Huvudtiteln 8.987.784 9.077.784

10 Huvudtiteln. Investeringsutgifter.

III. Undervisnings- och bildnings-

väsendet.

(5. Brandskyddsstation)

450.000

Momenten 5-13 likasom 6-14 i framställningen.

Summa III kap. 1.709.300 1.259.300

V. Kommunikationsväsendet.

6. Projektering av ny landsvägsfärja
(reservationsanslag)

50.000

Summa V kap. 3.605.000 3.655.000

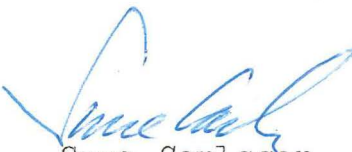
Summa 10 Huvudtiteln 6.433.400 6.033.400

Summa utgifter mk 61.977.621 61.722.514

Mariehamn, den 18 december 1972.

På finansutskottets vägnar:

Runar Wilén
ordförande

Sune Carlsson
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Wilén, viceordförande Elmer Jansson samt ledamöterna Banberg, Lundqvist och Mattsson.

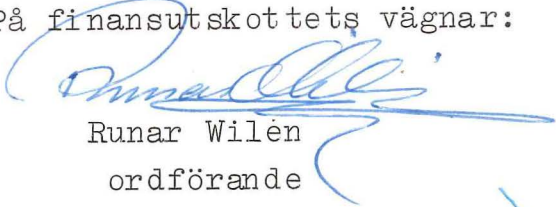
Mariehamn den 7 december 1972.

Till Kulturutskottet

från finansutskottet.

Med hänvisning till 41 § landstingsordningen för landskapet Åland får finansutskottet härmed vördsamt anhålla om kulturutskottets utlåtande över anslagen för kulturella ändamål i landskapsstyrelsens förslag till ordinarie inkomst- och utgiftsstat för landskapet Åland under år 1972 och förslag till inkomst- och utgiftsstat för landskapets enskilda medel under år 1972. (Nr 39/1972 respektive 40/1972).

På finansutskottets vägnar:

Runar Wilén
ordförande

Sune Carlsson
sekreterare.